

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КОНФЛІКТНОСТІ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ З РІЗНИМ РІВНЕМ ЕМПАТІЇ

О. С. Ткач,

*студентка 2 курсу спеціальності «Психологія»,
Донецького національного університету
імені Василя Стуса*

Науковий керівник: К. М. Васюк, к. психол. н., доцент

Як правило, міжособистісні стосунки являють собою невід'ємний компонент людського життя, оскільки змалку індивід поступово налагоджує контакти з чималою кількістю оточуючих людей, внаслідок чого відбувається набуття ним певних знань, навичок та поведінкових стратегій. Варто зауважити, що в процесі соціалізації в структурі особистості формується неповторний набір особливих характеристик, що забезпечує її унікальність і відмінність від інших представників людського роду, саме тому в ході інтерпретації одного й того ж явища різні люди схильні демонструвати відмінності, які можуть обумовлювати виникнення розбіжностей в поглядах (інакше кажучи, в конфліктні ситуації). Ймовірність появи конфліктів може посилюватись за рахунок факторів актуальних в контексті сучасного світу, таких як: глобальне перенаселення земної кулі, нестабільні кліматичні умови, різноманітні природні та соціальні катастрофи, що негативно впливають на загальне здоров'я членів суспільства, спонукаючи їх до продукування компенсаторних реакцій.

Конфліктність як риса характеру та конфлікт у сучасній літературі майже не розмежовується, це пов'язано з тим, що дана риса найбільш яскраво проявляється в конфліктних ситуаціях. Однак дані поняття необхідно відокремлювати, адже у конфлікті вимушені приймати участь і неконфліктні особи, тоді як конфліктність є компонентом особистості і люди, наділені даною рисою, схильні до створення конфліктних ситуацій.

Сумісність у людині емпатії та конфліктності є мало дослідженим питанням, тому метою нашої теми є дослідити чи може людина, що має високу схильність до прояву емпатії бути конфліктною та як ці явища взаємо функціонують та співвідносяться у структурі особистості.

У молодому віці закінчується формування особистості, світогляду, моральних та духовних цінностей, зростає усвідомлення своєї унікальності, власного світосприйняття та оформлення Я-

концепції. Саме тому виникає необхідність досліджувати дану тему, розробляти механізми регуляції конфліктів та створювати оптимальні умови для успішного розвитку та становлення молоді, адже саме молодь вважається майбутнім країни.

Метою нашого дослідження є систематизація підходів до вивчення особливостей прояву конфліктності у студентської молоді з різним рівнем емпатії.

Г. В. Ложкін трактує конфліктність як інтегральну психологічну властивість, комплекс особистісних якостей, специфіки поведінки та особливостей комунікативної, емоційно-вольової, мотиваційної і інтелектуальної сфери особистості, які сприяють виникненню та ескалації конфліктів і конфліктних ситуацій (Ложкін Г. В., 2006).

А. Я. Анцупов та А. І. Шипілов розкривають конфліктність як зовнішньо-внутрішнє утворення (у розширеному значенні), тобто як міру готовності особистості до розвитку і вирішення проблемних ситуацій соціальної взаємодії шляхом конфліктів, а також як відносну частоту участі людини у реальних конфліктах, порівняно з іншими людьми. На думку Є. П. Ільїна, конфліктність визначається як складна якість особистості, що включає в себе образливість, запальність, агресивність (гнівливість), підозрілість (Анцупов А. Я., Шипілов А. І., 2006).

Є. Ільїн стверджує, що емпатія – це емоційна особливість людини, яка відіграє велику роль у спілкуванні між людьми, в сприйнятті ними один одного, у встановленні взаєморозуміння, таким чином, об'єктом емоційного сприйняття індивіда стають переживання інших людей (Ільїн Є. П., 2009).

Дослідниця Т. Гаврилова доводить, що особи з високим рівнем емпатії виявляють зацікавленість до інших людей, пластичні, емоційні та оптимістичні, а для людей з низьким рівнем емпатійності можуть бути характерні певні труднощі у встановленні контактів, ригідність та егоцентричність (Сердюк Н. М., 2016).

Активне втручання суб'єкта емпатії в проблемну ситуацію, що склалася, має на меті усунення фрустрації партнера по соціальній взаємодії. Виходячи з цього, емпатія є одним з основних психологічних механізмів гармонізації міжособистісних і суспільних стосунків, отже, за її допомогою можлива регуляція конфліктних взаємин. На думку А. В. Швецова, емпатія виступає як стан, що детермінує вибір дій в конфліктній ситуації і тим самим визначає розвиток конфлікту. Л. А. Петровська підкреслювала, що саме рефлексивно емпатійна позиція учасників конфлікту забезпечує децентрацію в стосунках, дозволяючи дивитися на ситуації конфлікту,

не орієнтуючись лише на свої погляди (Петровська Л. А., 1985). Емпатія розглядається як механізм, за допомогою якого формується переконаність в цінності іншої людини, готовність позитивно ставитися до неї (Бережний А. І, 2013).

Таким чином, враховуючи вище сказане, можна зробити висновок, що особи з високим рівнем емпатії менш схильні до прояву конфліктності, отже емпатію можна використовувати як механізм регуляції конфліктності.

ЧИННИКИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ВСТУПУ У ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

І. А. Ткаченко,

студентка 2 курсу спеціальності «Психологія»,

Донецький національний університет

імені Василя Стуса

Науковий керівник: К. М. Васюк, к. психол. н., доцент

На сьогоднішній день у багатьох людей освіта стоїть на першому місці. Всі ми прагнемо до нових знань, відкриттів та здобутків. Тому після отримання середньої освіти, кожен учень мріє стати студентом і вступити до закладів вищої освіти.

Особливе місце займає готовність, так вони краще адаптуються у новому середовищі. Є низка чинників, які впливають на це. Мова йде про психологічну готовність, вона включає в себе такі компоненти як: особистісне середовище, комунікативне середовище, мотиваційні основи та професійне визначення. І аби зробити правильний вибір, успішно навчатись у ЗВО, ми повинні володіти певними особистісними якостями, досвідом і навичками.

Дослідження готовності школярів до здобування вищої освіти ведуться в різних напрямках, але все одно, ще мало досліджувани.

Метою нашого дослідження було визначити чинники психологічної готовності до вступу у заклади вищої освіти учнів старших класів.

З одного боку, психологічна готовність є психічним станом, що характеризується мобілізацією ресурсів суб'єкта праці на оперативне чи довгострокове виконання конкретної діяльності або трудового завдання. Готовність характеризується як один з показників розвитку і